

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára	7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindnap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám hórá a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CZIKKEK DÍJZATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A tanulság.

(Sr.) Az a tündetésekre hajló türelmetlenség, melylyel nálunk, az ugynevezett közvélemény kíséri a külpolitikát; az a kormányvádoló hajlandóság, mely nagy követeléseket formál a belpolitikában, a nehézségekre való minden tekintet nélkül; az a merev egyoldalú irány, mely inkább érzelemből, mint értekből, a mult rokon- vagy ellenszenveire építi politikáját: bizonyítják leginkább azt, hogy még nem találtuk bele magunkat azon nemzetközi és politikai helyzetbe, melyet számunkra, az 1867-iki kiegyezés teremtetett. A mi azelőtt lehetséges, sőt szükséges volt: a tündetés, a követelések, gravamenek, kormányellenes politika, mely benn csak remonstrált, kifelé rokonszenveit árulta, folytatva a nép és nemzetiségi politikát, az állampolitika helyett: ez most merő lehetetlenség, sőt veszedelem; mert a helyzet és hatalom tényleges, felelősség mellett fungáló tényezői vagyunk; és ilyenkor nem helyes egy szót sem ejteni ki számon, melynek teljes mértékben urai nem vagyunk, vagy nem lehetünk, akár hatalmunk gyengeségénél, akár a nehézségek nagyságánál fogva.

Meg kell értenünk végre, valahára azt, hogy nemzetközi állást foglalunk el, és ez egészen meg kell hogy változtassa külső és belpolitikai álláspontunkat. Mert eddig bőségesen elég volt az, ha rokonszenveinket kifejeztük és azok valósítását követeltük. Így történt ez 1848. előtt és 1849. után mindig; mert nem kelle azokat beváltani. De 1848—9-ben csak egy kis ideig volt kezünkben a hatalom egy része és már is megsza-vaztatta Kossuth a katonát Olaszország forradalma ellen; pedig ugyancsak rokonszenveztünk azzal. Ez az egy példa is bizonyítja, hogy milyen nagy különbség van az álláspontok közt akkor, mikor az ember hatalmon van vagy azon kívül foglal állást. Ugyanez áll az országokra nézve is.

Mihelyst egyszer egy nemzet aktív politikát folytat, főleg mint kis nemzet, Európa közepén, a küzdő vagy hatalmak, ugyszólván világalkotó elemek között, akkor a legridegebb érdek-politikát kell folytatnia, nemzetközi szempontból és belpolitikájában, főleg egy dualistikus monarchiában, az érdekek egyeztetésének politikáját kell követnie. Természetesen, ez merő ellentétben áll multunkkal és ezért van az, hogy fájdalmasan esik sokakra nézve az, hogy külső és belpolitikánk nem teljesíti azon követelményeket, melyeket a régi követelések és érzelmek alapján, iránta formálnak. De még a fizikai világban, az exakt tudományok alkalmazásánál is tapasztalni lehet, hogy életnélküli, akaratnélküli testekkel szemben sem lehet teljes következtetéssel kereszttul vinni, a különben kifogás-talan törvényeket. Az esés törvényétől a chemiai processzusokig, minden lépten-nyomon, tapasztalhatjuk ezt.

Már pedig a politikában, élő és pedig nagy, világra szóló szenvedélyekkel, főleg nekünk, hatalmas tényezőkkel van dolgunk. Ha ezekkel szemben követeléseket formálunk, összeütközésbe jöhetünk velük; de ez által bizonyára még nem valósíthatjuk azokat. Ez magyarázza meg, ha állami létünket kockáztatnak kitenni nem akarjuk, akkor minden irányban transzactióból kell hogy álljon politikánk. Mint a kis égi testek csak addig existálhatnak, míg hatalmuk sphaerájából ki nem lépnek és kerülnek az összeütközést, a nagy égi testekkel; ép úgy van a mi kis államunk sorsává téve, a szerény transzactió politikája. Ez magyarázza meg a kiegyezés és külpolitika mindazon fazisait, melyeken az eddig kereszttul ment. Nem mondjuk, hogy a bank-vagy vámpolitikában, sőt nem mondjuk, hogy a külpolitikában is, minden lépést és concessiót szentesítne ez; nem hisz akkor nem lennénk szabad tényezők, melyek kényszerítve vannak ugyan transzactióra, de nem ellenconcessió nélkül; hanem akkor teljesen passiv elemek lennénk, melyek felett mások diszponálnak. De ha megengedjük, sőt követeljük e tekintetben nem csak az actió szabadságát, de kormányunk felelősségét is; még sem szabad szem elől tévesztelnünk soha, hogy követeléseink és érzelmeink soha teljesen valósíthatók nem lesznek; és másodsor azt, hogy azon mértékben kell azokról lealkudnunk,

a mely mértékben nevedeknek a kül és belügyi nehézségek.

Erről leginkább meggyőzhetett a két legutóbbi év tapasztalata. A fusio és a Tiszakormány működésében összpontosítva volt a Deákpart és balközép. Tehát az ország intelligentiájának zöme, ereje. Nem lehet, természetesen, a jelenlegi helyzet minden baját kiementeni azzal, hogy többet, egyebet kivinni nem lehet. Tehát a kormány egyéni hibájának és mulasztásának is van egy kis része abban. Ezt előismerjük. De a dolog lényegére nézve, ugy a kiegyezés, mint a külpolitika tekintetében, a helyzet oly tényezők eredménye, melyek hatalmunkon kívül estek. Ha tehát ennyire ment a Deákpart és balközép összetett ereje, akkor, mikor a közjogi harez felemészto tüze elaludt, bizonyára levonhatjuk ebből azt a tanuságot, hogy, ha a balközép követeléseit, saját közreműködésével, így leolvadtak; akkor nem számíthat az ország arra, hogy más, sokkal gyengébb és tehetségtelenebb pártok követeléseit, mégis könnyebben és nagyobb mérvben lesznek valósíthatók.

E tanulság elég arra, hogy a jövőnek megnyerve és értékesítve legyen.

— Tisza berlini utjáról a „Deutsche Ztg.” azt állítja, hogy a magyar miniszterelnök feladata a berlini kabinettet a keleti kérdés orosz felfogásától ha csak lehet elvonni, és az osztrák-magyar felfogásnak megnyerni. Tisza Andrásy szóvivője Berlinben, s egyzersmind Magyarország megtestesült tiltakozása Ausztria-Magyarország törökellenes acitója ellen. Ad óculos kell demonstrálnia a berlini kabinet előtt annak lehetetlenségét, hogy Magyarország Törökország ellen föllépjen, s egyzersmind propagandát csinálni annak, hogy a keleti kérdés a magyarok óhajátának megfelelően oldassék meg.

— Ausztria-Magyarország válasza a török jegyzékre, a „Daily. Tel.” egy bécsi távirata szerint azt az elhatározást fejezi ki, hogy Oroszországnak csak a párisi békeszerződés alapján engedessék meg a békekötés. Ausztria-Magyarország nem fogja szentesíteni Törökország földarabolását, sem azt, hogy a Feketetenger orosz legyen, vagy hogy Szerbia Boszniát és Hercegovinát elfoglalja.

— A monarchia két államának orsz. statisztikai hivatalai közt — mint a „N. H.” írja, — az illető ressort-miniszternek beleegyezésével — már hosszabb idő óta tárgyalások folytak az osztrák-magyar monarchia egy oly statisztikájának kiadásáért, a mely a kiegyezés lefolyt első évtizedének alakulási és fejlődési viszonyait kimerítő összeállításban fogná feltüntetni. E tárgyalások legközelebb Bécsben, hova azok folytatása céljából a magyar orsz. statisztikai hivatal főnöke, Keleti m. tanácsos felutazott volt, hfejeztettek. A két orsz. statisztikai hivatal közt minden lényeges pontra nézve megegyezés jött létre, s a magyar és német nyelven megjelenő nagyfontosságú munka remélhetőleg már a jövő év tavaszáig el fog készülni.

— A kormány — mint a „Közvélemény” biztos forrásból értesül — mihelyt az országgyűlés ismét összeül, a hirlapbélyeg ujjonnan behozatala tárgyában fog egy törvényjavaslatot beterjeszteni. A hirlapbélyeg behozatalát a kormány nemely luxusadók (cseléd- és kocsiadó) eltörlésével kapcsolatosan tervezi s javaslatát azzal indokolja, hogy míg a nevezett luxusadók sok zaklatással, kivételük és beszedésük sok fáradsággal és költséggel jár: az eltörlésük folytán beálló hiány könnyen pótolható lesz a hirlap-ágyék által, mely 1878-ig (mikor eltörlötett) énként 160.000 frtot jövedelmezett.

— „Jó kilátások” főiratu cikkében Miletics lapja helyesli Szerbiának aktióba léptét; mert különben, ha vétét nem ontja, nem lehetne szava a béke végleges megkötésénél: mig így dönt szava lesz, mert karddal kezében nyomatékot ad szavának akkor, ha majd a török császárság összeomlik. A mi pedig Boszniát illeti, bármint beszéljenek is a nagy szerb állam ellenségei, Bosznia nem lehet Ausztria-Magyarországé soha, s nem is lesz senki másé, csak Szerbiáé. A keleti válság eddigi fejlődéséből bátran következtethetni erre. Ausztria-Magyarországnak concessiója, hogy a szerb hadsereg ne operáljon Boszniában, csak bi-

zonyos ideig tarthat. A szerb hadsereg utóégre is keresztülmegy a Drínán és meglátogatja Boszniát. Ezt kívánja Szerbiának helyzete és missiója s nyomorult államférfiak volnának a belgrádiak, ha Ausztria-Magyarországnak erre vonatkozó holmi fenyegetéseitől félnének!

— Az erdőtörvényjavaslat már végleg meg van állapítva. A „B. Hirnök” értesülése szerint, most már csak a bozzávaló indoklás van hátra, s azután a javaslat a képviselőház elő terjesztetik. Ha lesz még idő rá, a kormány még a jelen országgyűlés által szeretné tárgyaltatni, az utakról szóló törvényjavaslat után.

— Az orosz körök harcias hangulatának a legelénkebb kifejezést adja az orosz sajtó. A Golos legújabb számában így szól: Oroszországot semmiféle fenyegetés meg nem állítja a magyar vállalt feladat végső megoldásánál. Ezt tudja Európa s meggyőződése az, hogy hasznatlan volna ellentállást kifejezni oly művel szemben, mely történelmi elkerülhetlenség s minden orosz ember saját vérűge.

— Don Carlos kiutasítását Franciaországban. E tárgyban a Pol. Cor.-nak hiteles párisi forrásból a következőket írják: A spanyol kormány fölkérte a francia kormányt, hogy Don Carlos infanst Franciaországból utasítsa ki, mert tudomása szerint Don Carlos oly tevékenységet fejt ki francia földön, a mi Spanyolországot méltán nyugtalaníthatja. — A francia kormány ezutal is késznek nyilatkozott teljesíteni a spanyol kormány kívánatát, de mielőtt a kiutasítási rendelet hivatalosan notificálta volna, bizalmas uton szólította föl az infanst, hogy Franciaországot önszántából hagyja el. Ha e lépés nem vezetne a kívánt eredményre, az esetben a francia kormány még a kényszert is alkalmazni fogja Don Carlos-sal szemben.

— A román fejedelem bukarosti fogadtatására vonatkozólag írják Bukarestből a Pol. Corr.-nak, hogy a fejedelmi párt a pályaudvarban az összes miniszterium, a hatóságok s valamenynyit testület üdvözölte. A fejedelmi pár a földszittet utcákon át, harangzugas és ágyúdörgés közt a templomba s onnan a képviselők kamrájában vount, hogy az államtestek szerencsekívánatait fogadják. Bratiano miniszterelnök, kit fontos ügyek tartanak vissza Bulgáriában, nem volt jelen a fogadtatásnál. Ellenben Osman pasa vendéglőjének ablakából nézte az ünnepi menetet s katonásan tisztelgett, mikor a fejedelmet megpillantotta.

Károly fejedelem, hír szerint csak pár napig maradna Bukarestben s azután a Viddin ellen működő csapatokhoz menne. A fejedelmi főhadiszállást Pojanaba, Lom-Palanka mellé helyeznék át. Azt beszélik, hogy Viddin jól el van látva élelemmel s több hónapig tarthatja magát, ellenben a török helyőrség gyöngye lábón áll. A Duna partját Gyurgyevótól Kalarasig megszálló török csapatok támogatni fogják a Ruscuk ellen működő orosz ostrom-műveleteket, de magában az ostromban nem fognak részt venni.

A HÁBORU.

A mint közel az angol parlament megnyitásának ideje, azon mérvben tapasztalható a sürgős forgás az angol kormány körében. Mint Londonból jelentik, a futárok egymást érik, jönnek-mennek. Azonkívül a parlament tagjai is magántanácskozásokat tartanak a tendők fölött, hogy mire január 17-én megnyílik a parlament, ez iránt tisztában legyenek.

A harcztérről az a fontos hír érkezik, hogy Mukhtár pasa elhagyta Erzerumot. Azt a sürgöny nem mondja ugyan, seregestül-e, vagy csak magára távozott el Mukhtár Erzerumból, de minden valószínűség szerint az utóbbi történt. Ezt lehet következtetni azon hírből is, hogy Mukhtár pasa helyére a kurd Ismaili pasa fogna lépni, ki az eddigi ázsiai hadjárat alatt többször kitüntette magát, nevezetesen az orosz területre történt betörése által. Hogy Mukhtár pasa eddig is tarthatná magát Erzerumban, hogy ott jelentékenyebb haderőt volt képes összpontosítani az aladsa daghi nagy csata után: ez legkívált Ismail érdeme.

Oláhország követeléseit.

Oláhország követeléseiben nem ismer határt Napjaink történetének szégyenére válik, hogy egy Oláhország merészel a hatalmakhoz oly követelésekkel betolakodni, minők a jul. 4-iki oláh jegyzékben foglaltatnak, melyet csak most ismertet a „Pol.

Corr.” E jegyzékben elég vakmerő a bukaresti kormány azt követelni a hatalmaktól, hogy tegyék meg Oláhországnak azt a jssivességet s vigyék ki, hogy a török duna-menti várak Ada-Kálétól kezdve le a Szulináig leromboltassanak.

A bukaresti politikusok ezt azzal indokolják, hogy a háboru alatt Gyurgyevo, Réni, Oltenicza, Kalafat és más oláh városok sokat szenvedtek a szemben levő török erődtől, melyek azon kívül fenyegetik a dunai kereskedelem érdekeit (1), melyek előmozdítására az oláh kormány a nevezett városokban jelentékeny építványeket emelt, melyek most azonban jó részt le vannak rombolva!

Már szó a mi szó, hanem semmi sem mutatja a nyugati hatalmak tekintélyének alásülését a porig ugy, mint az, hogy Bukarestből nem átalják még ilyen követeléssel is fellépni. Európa romboltassa le a török védvárát, nehogy azok az oláh lázadás esetén lerombolhassák az oláh városokat. Oláhországnak azonban, szövetségben a muszkával, jogában álljon betörni Törökországba és ott garázdálkodni, nem ugyan a maga emberségéből, hanem muszka védszárnyak alatt!

Béke követelés

A legfontosabb hír az, hogy Anglia a porta felszólítására elvállalta a béke-közbenjáró szerepét. E hír magánforrásból ered s hivatalos megerősítést bevárandónak tartjuk, jöllehet a magánforrás, melyből ered, rendszertint jól értesült. Ha valósul: egy messzeható ténynyel állunk szemben, mely esetleg egészen új helyzetet teremthet a keleti kérdésben.

A szerbek javori kudarcza.

A szerbek javori kudarczáról a következőket jelenti a Wiener Abendbl. belgrádi levelezője: Thimoi Nikolic ezredes Szjenicizát meg akarta lepni, s Novabazár ellen áltámadást intéztetett, míg ő maga Szjenicza ellen indult. A törökök azonban, kémek által értesülve, rálestek és véres fövel verték vissza a szerbeket. Nikolic alól kilöttek a lovat, gyalog volt kénytelen futni, s csak nehezen menekült meg az elfogatástól. Ez akaratlan kirándulásban ugy kirándult a lába, hogy hosszabb időre képtelen a szolgálatra.

A szerbiai viszonyokról jelentik ugyanezen lapnak, hogy azáltalános elégedetlenség napról napra nő, s a kormány drákói intézkedésekkel iparkodik elfojtani a forrongást. Attól tartanak, hogy a Sumadija legközepebb fölkeles fog kitörni.

A katonai és politikai helyzetről.

Tottleben orosz tábornok igen jelentékeny nyilatkozatokat tett a „Voss. Ztg.” egy levelezője előtt. Tottleben Plevna eleste után is int attól, hogy Törökország erejét kevéssé becsüljék; mivel az még hosszú ideig képes lesz ellenállni. Az orosz követelések Bolgárország autonómiájára, Örményország egy darabjának átengedésére vonatkozólag sokkal keményebbek, hogy sem azokat Törökország már most elfogadhatná. Ha Szulejman hadserege s a szoffiai csapatok visszavonulnak, csak Drinápoly előtt lesz lehetséges a végeldöntés. Ez a hely azonban szilárdul meg van erősítve, és a tél már megkezdődött. Tottleben továbbá azt mondá: Mindkét fél kívánja a békét, csakhogyan nagyon heterogén föltételek mellett. A dunai várak tervezszi ostromlására legalább 2 hónap kell; a Drinápoly elleni nyomulás azonban csak ez erődk elfoglalása után lehetséges.

Táviratok.

Berlin, decz. 29. A „Nordd. Ztg.” a török közvetítési kérvények Anglia által történt elfogadását beszélvén meg, ezeket mondja:

Ha Angliának általán csak az a célja, hogy Oroszországot kipuhaltolja a békére való hajlandósága és a felől, hogy mi esélye lennének annak ha a porta közvetlen Pétervárra fordulna, akkor ez érdemes szándék iránt méltányosságot lehet tanusítani. Minden más esetben azonban tért foglalhatna az „Agence Russe” azon elmélete, mely szerint az olyan mediatio, melyet nem mind a két fél kíván, interventióvá fajul, s a mi az utóbbit illeti, a külföld nehezen engedhetné magát missiójában föltartóztatni, még a legügyesebb sakkhuzások által is.

London, decz. 29. Azt a jelentést, hogy a brit kabinet a porta közvetítési kérvényét elfogadta, hivatalosan megerősítik. — A reggeli lapok egyhangulag igen bölcsnek és méltóságosnak találják a szultán lépését.

Belgrád, decz. 28. Hivatalos. A szerb hadsereg két napi harcz után elfoglalta a mego-

Hirdetési díjak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallisgasse 10.) Rud. Messe Publicistische Bureau Budapest. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitátor 5. sz.
Nyitléri czikkék
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

rősített és jól védelmezett piroti hadállást. A sereg ma 11 órakor vonult be a városba, hol a lakosság a püspökkel élén, lelkesedéssel fogadta. A szerbek vesztesége ismeretlen. Ágyukat, fegyvereket és sok hadiszert zsákmányoltak. A részletek hiányának.

Szebenmegye tisztújító közgyűlése.

Nagy-Szeben, decz. 29.

A „Római császárhoz” czimzett városi száloda nagy terme talán soha nem volt oly izgalmas zsivaj és egy komoly gyűlés méltóságát mélyen sértő tombolás és ordítózás szomorú színhe-lye, mint tegnap délelőtt.

A botrány előre volt tervezve, a szerepek ki voltak osztva és a főszereplők: két száz pap (Wittstock és Klein) és a száz papság politikai közlönye szerkesztője (Wolf Károly) az elvállalt szerepeket tragikomikus elkeseredettséggel végig játszották.

Wächter Frigyes főispán küldöttség kíséretében megjelenván és rövid megnyitójában a tisztújítás fontosságára és a választási jog gyakorlatilag kapcsolatos erkölcsi felelősségére emléktván, a tisztválasztási tény tartamára Schreiber Ferenczet jegyzőnek, Göllnert pedig tisztú ügyésznek nevezte ki.

Kästner főjegyző olvassa a megye költségvetési előirányzatát helybenbágyó belügyminis-teri rendeletet, melyet a közgyűlés tudomásul veszen.

Főispán tudatja, hogy maga részéről dr. Lindner Gusztávot, dr Pacurar István és Steiner Bélát nevezte ki a kijelölő bizottság tagjain.

Gibel Adolf alispán nagyon csinos leköszönő, illetőleg bucsuzó beszéd kíséretében átadja a megye pecsétjét a főispánnak.

Főispán meleg szavakkal fejezi ki elismerését az érdemekben gazdag, buzgó, de előrehaladt kora miatt ötven évnél többre terjedő közszolgálat után nyugalomra vágyó derék alispán iránt és fölhívja a közgyűlést, hogy saját elismerését is föllállással tanúsítsa. (Az egész közgyűlés zajos éljenzéssel fölláll.)

Dr. Wolff rosszul betanult mondókát dadog és hadar, fölemlítvén a százszok ősi jogát és hűségét a trón iránt, a kiváltságok előzetes hangoztatásával mintegy sejteteni óhajtván azt, hogy a homagium csak a privilegium után következik és mintegy megértetni kívánván azt, hogy az ő százsai a kevésbbé hű magyarok ellen oltalmat fognak ő felségénél keresni; reméli, hogy a szabad választási jogból bohózatot nem fognak csinálni és élteti ő felségét.

Főispán a kijelölő bizottsággal a mellékszo-bába vonulván és vagy egy óra mulva ismét megjelenvén, jelenti, hogy a bizottság csupán Sennor Ágost nyug. járáshivatali főnököt jelölte ki az alispáni állomásra.

Piso (szászsebesi): Eszerint Sennor Ágostot közfelkiáltással megválasztott alispánnak ajánlom. (A százs többség zajongva tiltakozik ezenindítvány ellen.)

Wittstock kérdi, vajlon nem pályáztak a mások is az alispánságra?

Főispán: Pályáztak még Kästner eddigi főjegyző és Schuller József szászvárosi polgármester.

Wittstock: Hát miért nem lett mind a három kijelölve, hisz a törvény a hármas kijelölést rendeli, kivéve ha csak egy alkalmas jelölt van. Dicséri azután Kästner képességét derűre borura, mit folytonosan lármas „hoch”-chal kísérnek.

Főispán: A kijelölő bizottság nem tartozik számadással saját meggyőződéséről; ha a bizottság csak Sennort ítélte alkalmasnak, akkor csak törvénybiztosította jogával élt, melynek meg-bírlása vita tárgyát nem képezheti.

Wittstock egy előre elkészült hosszadalmas indítványt huz ki zsebből és olvassa; tartarja oda irányul, hogy a kijelölő bizottság jelölje ki Kästnert is, mert a százs többség őt akarja megválasztani alispánnak.

Főispán: Ezen indítványt én nem fogom tárgyaltatni, mert az én fölfogásom szerint törvényellenes.

Wittstock szonvedélyesen vitatja indítványa törvényességét.

Főispán: Én megvonom a szót a szónoktól.

Dr. Wolff tiltakozik a főispán törvénytelen eljárása ellen.

Főispán: Én meg visszautasítom protes-tálását; protestálásnak itt nincs helye; a köz-

gyűlés többsége fölírhat a miniszter ur ó nagyméltóságához; a miniszter majd határoz a fölött, vajjon törvényes-e vagy törvénytelen az én eljárásom. (Zaj és éktelen tombolás.)

Tiszti ügy és figyelmeztető a zajongókat, hogy meg fogja őket bíróságolni.

Dr. Lindner és dr. Pacurar védik a kijelölt bizottság jogos álláspontját, de a zajongó többség többször félbeszakítja őket; dr. Pacurar egyik állítását az ajtó mellett ülő néhány többségi tag formázó rüf-féssel kíséri.

Klein névszerinti szavazást indítványoz. (A többség hoch-ozik.)

Főispán: El fogom rendelni a névszerinti szavazást, de előre kijelentem, hogy érvénytelen minden szavazat, melyet valaki másképp mint a bizottság jelöltjére fog adni. (Zajos közbeszólások: Hoch Kástner!)

Klein: Békét nem engedünk szájunkra vettetni (kiabálások: „So ist's!“); nincs az a törvény, mely minket arra kényszerítsen, hogy mi Sennort mondjunk, ha mi Kástnert akarjuk; mi szabadságharcosok jogunkkal akarunk élni és azért kívánom, hogy a névszerinti szavazásnál minden egyes szavazat jegyzőkönyvre veendő; hadd lássa a miniszter, hogy kit akarunk megválasztani. (Tomboló „Hoch Kástner!“)

Főispán: Én pedig arra fogok ügyelni, hogy a szavazatszedő bizottság érvénytelen szavazatot jegyzőkönyvre ne vegyen.

Dr. Wolff újból akar propistálni.

Elnök: A szavazatszedő bizottság tagjaiul kinevezem: Schwarz talmácsi jegyzőt, Piso szászsebesi főkapitányt és Stoss József nagysebesi kereskedőt.

Kezdődött azután a névszerinti szavazás. A szászok (Schreiber Ferenc kivételével) és a románok egy része Kástnerre, a szászsebesi románok egytől-egyig, továbbá dr. Lindner, a gyűlés többi nem szász hitű német tagjai és 2 vagy 3 magyar tagja Sennorra szavaztak.

A Kástnerre beadott szavazatok érvénytelenségük lévén

Főispán enuncziálja, hogy Sennor Ágost meg van választva Szeben megye alispánjának.

Erre a többség lehatolhat [zajt kezdett ütni; míg a kisebbség Sennort éltette, Wittstock nagydisznói szász pap fölugrott és öklét magasra emelve fűszaggatással egyre ordít: „Protest, Protest, Protest!“, Klein szász prédikátor pedig torkaszakadtából kiabál: „Kástner!“ a többség viszhangoztatta a jelszavakat; a tiszti ügyész hiába szólt, míg elvégre a főispán szóhoz jutván, kijelenté, hogy a gyűlés tekintélyét alásoo ily jelenetek ismétlése meggátolásától a rendelkezésére álló minden eszköz felhasználásával fog ezentúl gondoskodni.

Klein: Tán csak nem akarják ránk parancsolni, hogy kit éltessünk, hisz Magyarország, az éljenkiáltások hazájában lakunk; ha azok (a szászsebesiekre mutat) Setreiasca Sennort kiálthatunk, ugyanily joggal mi Hoch Kástner-t kiálthatunk. (Hoch, hoch, hoch!)

Főispán: Nem a hoochozás ellen szólaltam én föl; sőt magam is éltettem volna Kástnert mint főjegyzőt; de a megye vezetésére őt alkalmazni nem tartom.

Az éktelen zaj lecsillapulása után dr. Wolff készen magával hozott indítványt húzott ki zsebből; lényeges tartalma az, hogy a közzgyűlés bizottságot válasszon, mely javaslatot készítsen az iránt, mely lépések teendők a többség megsértett választási joga visszaszerzésére.

Főispán: Az indítványt a tisztújítás be-

végzése után fogom tárgyalni, az ülést pedig délután 3 órakor fogjuk folytatni.

Délután meg lettek választva közfelkiáltással: Tobiás Kornél főjegyzőnek; Herbert Lajos árvaszéki elnöknek; Mangesi és Huter árvaszéki elnököknek; Fleischer Márton központi, Szávu Máté szászsebesi, Pop Miklós szeredahelyi, Emrich nagydisznói, Dörr Samu újgyházi és Mutiu Hilariu szelistei szolgabíróknak.

Ma, f. h. 29-dikén, délelőtt 9 órakor következett a tisztújítás folytatása.

Meg lettek választva közfelkiáltással: Cretiu János árvaszéki jegyzőnek; Schreiber Ferenc 1., Székely Károly 2., Drotleff József 3., Strojia István 4. aljegyzőnek; dr. Orendt Frigyes főszámvivőnek; Ackner Károly alszámvivőnek; Sander Nándor pénztárnoknak; Bertleff Lajos ellenőrnek; dr. Arz Ágost főorvosnak. Löw Albert közgyámának; Göllner Gusztáv tiszti ügyésznek; dr. Schuller nagysebesi; dr. Mauksch szászsebesi, dr. Wuntean szerdahelyi, dr. Mossing nagydisznói, dr. Alarich újgyházi, dr. Moga szelistei járásorvosnak, Kreutzer Károly állatorvosnak, Balthes János nagysebesi, Gottschling Károly szerdahelyi, Wolff Gusztáv nagydisznói, Zandt Lajos újgyházi, Branistye szelistei szolgabírói segédnek.

Schweinitz Gyula gróf azon ötletből, hogy egy itteni lap szerint Alcinán a kir. adó-felügyelő és az ottani falubíró között botrányos jelenet adta elő magát, indítványozza, hogy az ügyet előbb a tiszti ügyész vizsgálja meg és azután az illető hibás ellen a végelmi eljárás fogatosságtassék.

Elnök: Az indítványt annak rendje szerint tárgyalni fogom.

Klein a házszabályok megsértését találja abban, ha a tegnapi ülés jegyzőkönyve a mai ülésben nem lesz hitelesítve.

Dr. Lindner megmagyarázza a kákan csomót kereső prédikátornak, hogy a tisztújítás tegnap délelőtt kezdődött, délután folytatódott és csak most végződött; ezen egy tényről tén csak nem lehet három jegyzőkönyvet készíteni.

Elnök: Én tehát a hátralévő tárgyak el-látására és a jegyzőkönyv hitelesítésére a jövő ülést holnaputánra délelőtt 9 órára tűzöm ki.

Igy végződött a szeben megyei tisztújítás; most Wittstock, Klein és Wolff terzetben kántáltak:

Kis mise, nagy mise,
Kástner Henrik semmi se.

Pulszky Ferenc

a kolozsvári műparkiállításról.

Régóta ismerem azon centrális erőt, mely a tehetségeket az ország minden részéből Budapestre vonzza, nem egyszer sajnálkoztam, hogy ennek következtében az intellektuális élet a megyékben mindinkább sorvad, s azért jól esett, mid-
dön Kolozsvárt újra meggyőződtem, hogy a fővároson kívül is létezik egy központ, hol egés-
ges szellemi mozgalom uralkodik, a mágusok nem képeznek elkülönített kört, a polgárság tiszta magyar, s a kollegiumok s az egyetem tanárai a városi társadalom tényezői közé tartoznak: mindezek emelkedettebb hangulatot adnak a társalkodásnak, úgy hogy ez nem kizárólag sporttal, színházzal, kártyával, politikával s pletykával foglal-
kozik.

A főhivatalnokok sorából kidőltek; Bárczay Albert Abaujmegye derék és hazafias szellemű főispánja. Boér [Kálmán Fogarass megye főispánja. Boér Ferenc Kolozsmegye volt főispánja; Szalay Ágoston, a kir. tábla tanácselnöke.

A hivatalnoki kar halottjai: Szigethy József, a kolozsvári törvényszék bírja. Simon Mátyás, kolozsvári postafőnök. Sorbán János, kővárvidéki főkapitány.

Az orvosok közül: Szász Sándor Tordán. Margitai István Debreczenben, hol a ref. főiskolának 12 ezer forintot hagyott egy orvosi tanszék felállítására. Jakab István Kolozsvár.

Az ügyvédek sorából kidőltek: Váray György, Fogarassy János Vizaknán, Felsőfelmegye utolsó táblabírója.

Az irodalom Dörmötör Jánosban siratja első halottját, Polyánszky Endre a Szatmárott megjelenő „Szamos“ szerkesztője szíven lötte magát. Kecskeméthy Aurél, a jeles tollu publicista és szellemes tárczairó; dr. Entz Ferencz akadémiai tag, s a „Borászati Lapok“ szerkesztője; Mindszenty Ge-
deon, az egyházi költészet egyik legismertebb képviselője; Browning György angol író, másfél év óta Magyarországon tartózkodott, Sároberken, gróf Teleky Samu házánál torkát metszette; Tiszai Dániel a „Debreczen“ szerkesztője; Hugo Károly, a nagyhirű drámaíró; Fábán Gábor, az akadémia és Kisfaludy-társaság veterán tagja.

A zenészet, festészet és művészet halottjai: Knahl Antal. Asbóth Vilmos ezred karmester. Unger Karolina híres magyar énekesnő. Lehmann Mór, a nemzeti és népszínház genáisi festője. Marsalkó János akadémiai szobrász. Rónay Gyuláné vidéki színésznő, Prielle Cornelia nővére.

A tanári testületből elhunytak: Abel Ká-

Mostani látogatásomnak azonban különöz-
ja volt. A jótékony négyesület műparkiállítását rendezett, melyet megvizsgálni hivatalos kötelességeimhez tartozik. Gr. Schweinitz, a Porosor-szágból Erdélybe szakadt derék főúr és Békésy, a „Kelet“ szerkesztője a négyesület rendelkezésére álltak, s fáradságtalan munkássággal oly szép tárgyakat hoztak össze, minők Budapestén is feltűnést okoztak volna; még a szászok is hozzájárultak a kiállításhoz, mi különösen gróf „Schweinitz“ érdeme; Fényi Henrik pedig az ismeretes régész és egyetemi tanár elég ügyesen rendezte a be-küldött tárgyakat, az erdélyi múzeum oda köles-
nözött szekrényeiben, s még ott tartózkodásom alatt hozzáfogott a katalógus szerkesztéséhez, hogy a rögtönzött kiállításnak állandó emléke is ma-radjon s a régiségbúvár tudja, hol keresse a mult századok jeles maradványait.

Ismeretes, hogy a század kezdete óta meny-nyi ékszer jutott Erdélyből külföldi, de különösen magyarországi gyűjteményekbe, élőkön a magyar nemzeti muzeumba; most láttam azonban, hogy mindez csak egy része a kincseknek, melyek még mindig a régi erdélyi családoknál őriztetnek; pe-dig a kiállítás távolról sem volt teljes, csak ne-hány család volt fenyesen képviselve: Radáké, Teleki Jánosé, Mikes János, a Jósikák, Wesselé-nyiek, Kornisok ékszereit hiába kereste az ember. Reméljük, hogy a mostani kiállítás fényes sikere ösztönözi fogja az erdélyi főurakat, hogy 3—4 év múlva ezt szélesebb alapon ismételjék, s képeket adjanak nekünk az erdélyi fejedelmek udvarának a fényéről. A mostani kiállítás közt különösen feltűnt a Teleky család: Domokosné, Miklósné, Géza, Gusztáv, Károly, s különösen if-jabb gróf Sámuel oly gazdag sorozatát kölesönöz-ték ide az ékszereknek, ezüst kancsóknak, kupák-nak, serlegeknek, bilikomoknak, tányérok-nak, és taláknak, hogy ezek nyomán is meg lehetne írni a világi ötös mesterségnek illusztrált törté-nelmét Erdélyben a XVI-ik századtól kezdve a XIX-ikig.

Miután a m. n. múzeum kinostárának meg-kezdett rendezése a tavaly gróf Károlyi Alajos pálotájában rendezett kiállítás különösen az arany s ezüst művekre és zománczakra fordította azok-nak figyelmét, kik nálunk az újabb műtörténe-lemmel foglalkoznak, én is a kolozsvári gyűjte-ménynek e részét tettem tanulmányaim fő tárgyá-vá. Különösen érdekelt itten két rendkívül szép arany karperecz, az egyik Teleki Domokosné, pár-ja Bánffy Albertné birtokában. Ezek azon karpe-rezekhez hasonlóak, melyeknek egyike Jankovics Miklós gyűjteményéből a m. n. múzeumban őriz-tetik, párja pedig a müncheni régiségtárban. Előb-bi birtokosának jegyzetel szerint egy példányát egy másikkal együtt, mely egyszerűbb díszítésében eltérő tőle, a régi híres nagyváradi jészekesegyház romjainak kiadásánál találták, ezeket Kende ka-nonok vette meg; örökösöitől pedig [a század kez-detén 300 frton Jankovics. Bock, az acheni ka-nonok, s de Linas Károly, a francia régiségbu-vár, mindketten külön adták ki e nevezetes ék-szereket, s nem találták hihetetlennek, hogy Má-ria királyné karperecei volnának, kinek a hagyo-mányt azokat tulajdonította. Az itt kiállítottaknak vizsgálata azonban meggyőződött arról, hogy mind az öt eddig ismert példány a XV-ik század igen jeles műve. Meggyőződöt azonban, hogy az egyik erdélyi példányon a gyöngyök, úgy mint a m. n. múzeumban a kék üveg, a jelen század újításai. Az ékszerek származása felől mostani birtokosaik nem tudnak semmit, sőt egy felirás rómaiaknak s Pom-pejiből eredetnek állította.

Azon ritka boglárók közül, melyeken arany szobrocskák sokszínű (polychrom) zománczai

rolly, Mendlik János, Preysz Mór a tud. akad. tagja, s a budapesti főreáliskola tanára, Schirk-huber Mór a pesti kegyes tanítórend tagja, dr. Fleischer Antal jeles vegyész és egyetemi tanár borotválva metszette át nyakát, Torda Sándor a debreczeni tanintézet tanára mérget vett.

Egy vagy más tekintetben nevezetes halot-tak: Klischnigg Ede, az országosan ismert „ma-jom; Vanderbild Kornelius, a világ leggazdagabb embere, ki ötszáz milliónyi értéket hagyott hátra; Medgyesi Tivadar, a kolozsvári árvaszék elnöke; Sigmund Elek, a kolozsvári gárpár megteremtője: Schütz János kolozsvári érdemes polgár.

A külföld sok nagynevű jelesét veszté el, különösen Franciaországot érték nagy csapások. Külföldi uralkodó családok közül a [német feje-delmi házaknak van legtöbb halottja. Ugyanis el-hunytak: Maria Luiza porosz királyi hercegnő. Károly hesseni nagyherceg, trónörökös Darmstadt-ban. Zsófia hollandi királyné, a legszemleesebb nők egyike; mint író is kitűnt. Lajos, darm-stadti uralkodó herceg. Vasa Gusztáv kir. her-czeg, a szász királyné atyja. Maria Leopoldine öz-v. szász királyné. Amalia öz-v. szász királyné, az uralkodó anyja. Leuchtenberg Sergius orosz nagy-herceg, esesett a lomparti kömszerle alkalmával 22 éves korában.

A főtisztek sorából elhunytak: Changarnier tábornok, Clifford Ágost tengernagy az angol ten-gerészet veteránja. Steinmetz tábornok, kitűnő po-roz hadvezér. Kanaris Konstantin, a görög füg-getlenségi harcok híres hőse. Wrangel tábornok, az ismeretes agg porosz hadvezér, gr. Sumara-koff Felix, a tavalyi bécsi missiója alkalmával so-kat emlegetett orosz tábornok.

Az első rangú államférfiak és diplomaták

pezik a fő tárgyat, csak ötöt láttam kiállítva, de mind az öt belföldi munka, nem olasz vagy né-met, minők a nemzeti muzeum legtöbb s legszebb példányai. Zsombory Saroltka volt itt a legneve-zetesebb: repülő Amor ijját meghuzva, [hogy a nyilat előlje, a szárnyak s néhány díszítmény a testen rubintokkal kirakvák, a tagok nehézkes arányai elárulják a belföldi munkát, de a com-positio elég ügyes, mert a lebegő alak finom lán-czon függ, az ötös csak a felső csokornál al-kalmazta a tűt, mely a boglárt a ruhához fűzi. Sokkal kisebb a többi négy boglár: Bánffy Dá-nielné, Bély Gergelyné, Bély Ferenczné s özevgy Zeyk Józsefné. Mind a négy hárfázó nőt kék ruhában s fehér szarvason ülve ábrázol, mely fejét a nő felé fordítja. Nem ismerem a középkori hagyományt, mely ezen kompozíciót megfejti; pedig ez mindenesetre répszerű volt, mert külön-böző nagyságban négyszer fordul itt elő. A Zeyk-féle példányban egy mentekőt végéhez tartozik, melynek közepét György Vilmos brandenburgi őgróf, Bethlen Gábor sógorának nagy aranypénze képezi. Az őgróf vértje — valószínűleg még kül-földi — feketére van zománczozva, mentekőt azon-ban kétségtelen erdélyi munka, türkiszekkel ki-
rakva, melyek mellett a szász boglárokról isme-
retes csigadiszítményt találjuk aranyozott ezüstből. Nem bizonyos, vajjon e három rész eredetileg is egymáshoz tartozott-e? A styl szerint itéle mind a három a XVII-dik század kezdetén készült.

Ugyanezen kor styljét képviseli Teleki Gé-za egyik öve és mentekőtje, melyen ismét a csi-gadiszítményt s a türkiszeket látjuk. A forgó, mely mellettök fesszik, valamivel későbbi időből való aligha nem több boglárból lett összerakva. Azily türkisz díszítmény sokáig divatos volt hazánkban; számtalan a kard s ékezer, mely a világos kék kövekkel van kirakva, régebbi azonban nem is-merek, mint a XVI. század második feléből; alig-ha nem a törökök révén ismerkedtünk meg vele, mert ez eredetileg perzsa díszítmény; s csakugyan ez alkalommal is láttam néhány így kirakott kar-dot, — kettőt Teleki Sámuel gyűjteményéből, — melyen a markolat is, a két sárkányfő, kétsége-
tenül perzsa. Az egyik példánynál ezen markola-tot a honi kardészár elég ügyesen utánozta, de a perzsa izlés választékosságát még sem érte el.

Zománczos öv, nyaklánc és mentekőtök, mind erdélyi munka, elég bőven volt kiállítva, de egy sem oly szép, mint a trónkövetelő Zólyomi Dávidé, mely vétel útján ez idén a nemzeti muzeumba került. Ellenben a Teleki Sámuel birtokában levő zománczos nyereg a maga nemében csakugyan páratlan. Kárpája s hátsó része filigrán zománc-zal van borítva, úgy, hogy a jóízű filigrán keretek közt sehol sem látszik az ezüst alap, ez igazán rekesz-zománcz (email cloisonné, e kifeje-zést célszerűbbnek tartom, mint a sejt-zománcz szót, melyet itt-ott a német Zellenschmelz nyomán hibásan használnak).

A francia zománcz képviselőjéül Teleki Domokosné ide adta XIV. Lajos ifjúkori arc-képét; ez festett zománcz, valószínűleg a híres Petiot munkája, a nagy király ajándéka Teleki Mihály számára. Zománczos kelyheket, minők mult évben a káptalanok, egyházak és püspö-k kincseiből a pesti kiállítást oly érdekessé tették, itt csak négyet vettem észre, közülök egy sem régebb a XVII. századnál, ezek közül azonban egy sem ér fel Mikó gyönyörű példá-nyával, mely tavaly Pesten ki volt állítva; leg-közelebb jár hozzá a marosvásárhelyi főtanodáé, mindkettő az első erdélyi fejedelmek korából való, ellenben a kolozsvári plébánia kelyhe már

tábornokarából elköltözték: Jacoby János, a porosz parlament ellenzékiének vezére. Picard Ernő fran-czia senator a császárság alatt, az ellenzék egyik kitűnője. Jens Andersen Hausen a dán ellenzék vezére. John Lothrop Motley kiváló amerikai történetíró és diplomata. Thiers Franciaország nagy államférfia és történetírója. Brigham Young a mormonok híres főnöke és prófétája. Van den Linden, a mai belga királyság egyik megalapi-tója.

A főpapság halottjai: Ketteler Vilmos main-zi püspök a németországi klerikális párt fényes elméjű vezére. Riaro Sforza bismarck, kinek IX. Pius halála esetére legtöbb kilátása volt a pápai székre.

A tudomány hősei közül kidőltek: Barth Henrik nagyhirű afrikai utazó és búvár. Sanfong kitűnő angol történetíró és publicista. Gr. Della-Staffa jeles régész. Leverrier, századunk egyik legelső csillagász. Litrow Károly, a bécsi csil-lagvizsgáló intézet igazgatója. Lanfrey Péter fran-czia történetíró.

A főhivatalnokok köréből elhunytak: Pipitz lovag, az osztrák bank kormányzója.

A költészet és művészet is több kiváló alak-ját veszté el, ugymint: Sehfeldt Vince, a „Ma-gazin für die Literatur des Auslandes“ című ki-tűnő folyóirat szerkesztője; Buloz Ferencz a „Re-vue des deux mondes“ nagyhirű francia folyóirat alapítója és egész mostanig szerkesztője, Párisban. Mosenthal jeles német költő és drámaíró. Stein-acker Gusztáv a magyar irodalom lelkes ismer-tetője Németországban. Northon Sarah ünnepeit angol író. Hacklander Frigyes hírneves német regényíró. Kavanagh Julia, a legjelesebb angol regényírónők egyike.

Az első rangú államférfiak és diplomaták

a zománczos ötvösség hanyatló korát jellemzi, úgy tülterhelt rajza, mint kirívó szinhangulata által. Különösen kitűnő azon híres arany kehel, melyet I. Rákóczy György a kolozsvári reforma-tus egyháznak ajándékozott, melyen gazdag zo-máncz díszítményektől körülöve tizennyolcz mo-noru aranydomborműben Krisztus történetét mi-kroszkopikus alakban látjuk ábrázolva. A kehely alsó részében ráismerünk még a régi hagyomány-ra, mely egész a román korig visz vissza, de a felső részben a későbbi kor kevésbé választékos izlését sem ismerhetjük fölre.

(Foly. köv.)

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Verhovay Gyula sajtópőre Budapestén december 29-én.

Az elnök nyugalomra intve a hallgatóságot, higgadságra az egyes feleket, a vádlotthoz fordult.

Verhovay Gyula zemplénmegyei születésű, 28 éves, rom. cath. hírlapíró. sajtóügyben meg-büntetve nem volt.

Krenedi, jegyző fölolvassa Kozma Sándor, főügyész levelét.

Vádlott a czikk szerzőjének vallja magát, s a felelősséget érte elvállalja.

Ezután a közzvaló Kozma Sándor el-mondja vádbeszédét. Elmondja, hogy a jogésrtés tárgya senki más, mint felsőleges királyunk, tehát a korona, kit a törvény szentnek és sérthetle-nnek mond. Vádlott a király személyét bántalmazta. Avagy mi az, ha nem a legdurvább sértés, mi-dőn az mondatik, hogy „királyunk a hóhérok császárjával barátkozik“;

ha az mondatik, hogy „királyunk hadat üzen a magyar nemzetnek.“

Vagy nem sértés-e az, mikor azt mondják a királyról, hogy „ő csak oly kancellárral élhet, a ki gazember.“

Kérdem önöket uraim, szabad-e s ha igen, ki az, a kinek szabad, büntetlenül e hangon be-szélni a koronás magyar királyról.

A hang, nem a hű alkotmányos érzelme polgáré, sem a loyális ellenzéké, oly hang az, mely forradalmat akar támasztani, hogy agyrémeinek feláldozzon mindent, a mi csak az államra nézve drága és kedves.

Komjáthy Béla védő kijelenti, hogy az egész czikk nem az ő felsége személyére vo-natkozik. A czikk egyenesen a fejedelem tanácsosai ellen irányult. Elvárja az esküdtektől hogy védenéket felmentik.

Verhovay visszautasítja a vádat, hogy czikke ő felsége személyét akarta volna megsér-tetni. Hazaszeretéből írta czikkét a korona tanácsosai ellen, s mert hazaszeretéből tette, kéri fel-mentését.

Kozma fő ügyész: Bámulatának ad kifejezést, hogy Verhovay, ki oly vakmerő a czik-kek írásánál, oly könnyen keres utat a menekü-lésre. Ezzel elveszti azt az egyetlen becsét, mely-lyel még birt: a vakmerőség zománczát. Sokkal férfiasabb lett volna, azt mondani: „Hibáztam, ám lakoljak.“

Ezután elnök a vitázást befejezettnek jelenti ki s összefoglalja a két fél által kifejtett állás-pontot.

A kérdések, melyeket az elnök az esküdtek-hez intéz, a következők:

1. Az „Egyetértés“-nek szóban levő czikke által követeltet-e el a király magas személye ellen sértés?
2. Vajjon Verhovay-e a czikk szerzője.
3. E czikk közzététele által vétkes-e Ver-hovay, a király magas személye ellen elkövetett sértés sajtóvétségében?

*

Az esküdtek 1/4 órai tanácskozás után meg-jelennek a teremben; elnökük előadja, hogy az 1. kérdésre titkos szavazattal 6-an „igen“-nel, 6-an „nem“-mel; a 2. kérdésre 11-en „igen“-nel, 1. „nem“-mel; a 3. kérdésre 4-en „igen“-nel, 8-an „nem“-mel feleltek.

A bíróság erre rövid tanácskozás után meg-hozta a felmentő ítéletet, s a közzvalót elmarasz-talta a költségekben.

A közzvaló nem jelentett be semmisségi pa-naszt.

Egészségügy.

Kolozsvár népszedésének akadályai és ja-vaslatok ezek elhárítására.

V.

Az orvosi szervezet hiányossága.

Pillantsuk meg futólagosan, miként állunk közegészségi és népesedési tekintetben ma Kolozs-várt, és abból aponnal látni fogjuk, ha valon tulságos aggodalmasság vagy gáncsolati viszketeg szülte-e a fentebbiek elmondását, avagy azok hi-veke-e és mennyiben hívek a valósághoz?

Tekintsük meg, minő eredményeket mutatott föl a közelmúlt években, a jelenleg megjelenő köz-egészségügyi berendezésünk.

Polgármesterünk Simon Elek ur évi jelen-tései alapján a következő adatokat számított-tam ki:

Az utóbbi öt 1872—76 — év alatt a szü-etések közpszáma volt 990 születés; a mi a vá-ros népességének, a 24,826 lélekszámának (1. Kö-vári László, Kolozsvár sz. kir. város lakósa és

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Az 1877. év halottjai.

Szomorú kötelességet teljesítünk, de ke-gyeletünk adóját rójuk le most, a midőn felele-venitjük azon bajnokok emlékéit, a kiket a sors a lefolyt évben kiragadott azok sorából, a kik előtt a tisztelet és becsültetés tárgyai voltak. Legyen emlékek a hazaszeretel, a tudomány és művé-szet örökös szelleme! Elhunytak:

A közélet férfiai közül: Szentiványi Károly, Deák Ferencznek legbensőbb barátja. Bertha Sándor, Bertha Sándor jeles zeneköltőnk édes atyja. Paulini Tóth Vilmos, a tóth „Matica“ [alelnöke, ismeretes panszláv agitátor. [Antalfy Károly, csik-széki országos képviselő.

A főtiszték sorát dr. Urban tábornagy nyi-totta meg; neve ismerős, de szomorú emlékü Erdély történetében az 1848-iki harcokból. Gr. Kor-nis Gábor nyug. cs. kir. őrnagy s a német lo-vagrend tagja, Kolozsvárt.

Az egyházi rend halottjai: Szlovacek Ká-rolly a szászvárosi Ferencz-rendűk főnöke. Borbola Miklós nagyváradi kath. nagyprépost. Hoppe Fe-rencz tordai főesperes. Olteanu János nagyváradi püspök. Zboray Vidor az erd. minorita rend de-kánja.

A főuri körök sorából [kidőltek: Gr. Bély György, Erdély egykori kinostárnoka. B. Borne-misza Ignác. Gr. Károlyi György, a nagynevű és hazafias főúr.

lakásai az 1869—70-iki népszámlálás szerint) 8,9% -ja. Ezen százalék kedvezőbb, az összes emberiség születési százálságánál, mert az csak 3,3% -ot tesz ki. A népesség szaporodásának tehát kedvező alapját bírjuk. De, ha vizsgáljuk, hogyan tudjuk mi ezen adott állapotok megkímélni, el kell szomorodnunk; ugyanis, az 1876-beli 940. halottból 5 évesig 394-et találunk, a mi az összes halottak 42%-a, holott a rendes középárny csak 30% - mi tehát évenként 12 %-ot veszítünk a gyermekekből.

Az elhaltakból 500-nál többnél, tehát 57% -nál orvosi kezelés nem volt; és miért, mert nincsenek kerületi — szegények orvosai.

A 984. születésből 196. azaz csak 1,9% -ot látott be; és ismét miért, mert azaz egy orvos physicus nem képes minden hanyag szülő fölkeresni és az údvőre serkenteni, vagy ha kell, kényszeríteni!

Nagyon helyesen figyelmeztet a polgármester ur az 1876 évi jelentése 25-ik lapján, hogy „az alsó osztály gyermekgondozási eljárása hatósági megfigyelés tárgyát kell hogy képezze.” E bajt magam is ismerve, hasonló indokból ajánlatom jelen cikksorozatomban elején bölcsődék felállítását, mivel én a pusztá megfigyelést magában elégségesnek nem tartom, hanem tetteket óhajtok.

Ugyancsak az utóbbi öt év alatt a halálozás átlaga 1,182 halott. E megdöbbentő magas szám 4,7% - azaz csaknem 5% -a a város népességének, vagyis 1000 lakóra 47,7 halott esik, míg Európa legnagyobb városai 22—30 között, azaz 3%-on alól maradnak; az összes emberiségből pedig 2,7% -al hal el, míg Londonban csak 2,2%. Vagyis nálunk minden 1000 emberből több hal el évenként, mintsem Európa nagy városai, 17-el; több mint az összes emberiségből 20-al; és több mint Londonban 25-el.

Ha a születettek számát összehasonlítjuk a halottakéval, kijő, hogy Kolozsvárt évenként 0,7% -al fogy a lakosság, s így, — ha másnapon ide költöznék által a hiány nem pótolatnék — 128 év alatt 100% - veszne ki, következéské az egész város.

1876-ban 187 egyenél több halt meg, mint a mennyi született.

De, ne fűzzük tán tovább ezen csaknem a szomorúan neveléses bihetetlenség magasul, mégis igaz kérelhetetlen számokat; elég, fájdalmasan elég belőlük ennyit látnia az embernek, hogy gondolkodni kezd a teendők fölött, hogy — mintegy a halál hidat lehat érezze maga körül — teljes erejéből igyekezzék elhárítani a város a közvetve az édes haza életfája gyökerén szűkült lassan, de biztosan rágódó kórt.

Ha Londonban, a hol a gépek, a fojtó füst, a gyárak rekedt, majd fertőzött levegője, a sok vasút, az egymásba tömörültség s ki tudná megmondani mi mindenféle kártékony tényezők ellenségei az élő embernek, féltánnival kevesebb hal meg mint nálunk, kik igazán Isten szabad keze alatt, táposan eiterjett kertek közepett, tiszta úde levegőben, egészséges ivó vízzel élünk — illetőleg élhetünk — annak nem lehet más oka, minthogy mi magunk idézzük elő lakásaink, szokásaink, közintézményeink seb. által — az általmas hatányokat s viszont mi magunk nem vagyunk képesek azokat magunktól elhárítani úgy mint a londoniak.

És, ha ez eddigelő így volt, ne legyen tovább is így; ha e bajon sejtteni akarunk, első sorban kellőleg képzett egyénekből önálló orvosi testületet szervezzünk, amely számunkra a természetudományok és időseiről minden segédesszkozeinek igénybevételével a célunk megfelelően rendezze be közegésségügyi háztartásunkat; s akkor — a mennyire anyagi erőnk engedi — a kívánt eredmény nem fog elmaradni.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. decz. 31.

— A m. kir. igazságügyminiszter, az 1878. évi tartámarra, a marosvásárhelyi ügyvédvizsgálat bizottság elnöke Schneider József és helyettes elnöke Gecze János marosvásárhelyi kir. táblai tanács-elnököket nevezte ki.

— A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a közdi vásárhelyi ipari szakosztálylyal megtöltött felső népiskolához igazgató-tanítóul kinevezett Erdélyi Károlyt állomásán végleg megerősítette.

— A m. kir. pénzügyminiszter Steiner Ignác pénzügyi szemlést a kolozsvári kir. adófelügyelő mellé III-ad osztály szántisztáz nevezte ki.

— A gyulafehérvári ügyvédi kamara részéről ezennel közhírre tették, miszerint Nagy Ignác szászvárosi lakos ügyvéd a kamara lajstromába folytatás felvetetett.

— **Boldog újévet!** A mai nappal áléptük a határt, hová az emberi találékonyság, a feltartóztatlanul haladó időben egy pontot tett. Holnap már egy évvel többet írunk a sok ezer mellé. — Szomorú, véres egy esztendő volt; az ember fellázadt enfaja ellen s ezereknek legyilkolását szolgálta ennyit. Megállva az új évrnek nevezett időpontnál, visszatekintve a múlta, nyomor és halálhőrgés jajaft felénk a jövő az ó ködösségében is a mult képre látszik formálni enmagát. Hit anyáknak kiapadt emléje

és halálán van gyermeke: a remény. Elvesztett Európa bite, bízodalma az emberi hivatás nagyságában, saját erejében s utána nem születik a jobb jövőre remény. Ily gyászos kilátások mellett a mi jó kívánságunkat kifejezheti a szokások: „boldog újévet!” de nem a hitet, hogy valóban úgy is lesz.

— **A városi képviselő-bizottság** szombaton (dec. 29) folytatta az azelőtti napon megkezdett tárgyalásait. Először is a szavazatszedő közözség jelenti be a szavazásnak már általunk közölt eredményét. A közgyűlésre történt szavazásnál, mintán 61-en szavaztak ugyan, de mégis 64 szavazó-czédula találott, dr. Haller K. azt indítványozza, hogy a szavazás nyilvánításaké érvénytelennek s új választás legyen. Ez indítványhoz többen hozzászólnak, mind támogatván azt; némelyek azonban ugyanek alkalommal akarják megtartani az új választást, mások ellenben (mint dr. Groisz) a jövő közgyűlésre elhalasztani. Szavazással a pénteki választás érvénytelennek nyilvánítatik s természetesen a következő közgyűlésen fog új választás lenni. Ezután a borfogyasztási adó és vám kezeléséről tett az illető kezelőbizottság jelentést, mit a közgyűlés tudomásul vesz. A városi régiségeknek az erd. muzeum részére való adományozása iránt Salamon Antal aljegyző által tett indítványt a közgyűlés, többe hozzászólása után, elfogadta; hasonlóképp a Planer-féle házról a közmunka-bizottság és tanács általjavalt további alakítás elfogadatik s arra póthit szavaztatik. A fásberek bérbeadását (a kir. kincstárnak) a közgyűlés a tanács ajánlatához képest szintén elhatározza. A városi „torony” nevű fogdának a ref. egyház és is kola részére leendő átengedésének ügye hosszú vitát kelt. Az iskola és ekklezsia ugyanis lebontja a „Lábosház” ronda előrészét a piacon és a telek udvarán nyílt bazárt és átjárót fog nyitni az Óvárba. A tanács és közmunkabizottság előterjesztése szerint az ekklezsia és iskola által u. n. „Lábasház” lebontandó előrése kárpótásul a fogdának csak a „Lábasház” udvarára beszőgellő megfelelő területet adanék át; ellenben az ekklezsia és iskola az egész fogdát kéri: ugyane mellett szólnak Vizi E., Szász Domokos, Vaszely K., ellenben dr. Groisz, Olasz K. s mások a tanács ajánlata mellett, a mit a közgyűlés szavazás 'utján el is fogad. Végül tárgyalás alá veszi a közgyűlés Jakab Elek újabb honorálás iránti ügyét, mely tegnap félbeszakadt volt. Többen szólnak a kérdéshez; így dr. Groisz nem véli a kiküldött bizottság által javasolt 2000 frtnyi honorariumot most megadni, hanem ha a II. kötet is kész lesz: akkor határozhat a közgyűlés az újabb honorálás fölött. Ferencz József védi a bizottság véleményét. Többen szólnak még hozzá a kérdéshez, míg végre a közgyűlés, a küldöttség javaslatának elvetésével, a dr. Groisz G. indítványát fogadja el. Ezzel a közgyűlés 6 órakor eloszlott.

— **A kolozsvári torna-vivoda-egylet** tegnap tartott közgyűlésében a következő határozatokat hozta: 1.) Kivánja az egylet, hogy Kolozsvár városa a magára vállalt kötelezettségül fogva az 1877. évi városi költségvetésbe 1876-ra felvett kamat összeget 2233 frtban az egyletnek, a részjegybirtokosok kielégítése végett, azonnal adja ki, s ha ezt a város 1878. jan. 31-ig nem teljesítendő, azon esetre utasítottat az egylet jogtanácsosa és ügyvédé Kövári Mihály, hogy a szükséges törvényes lépéseket haladéktalanul tegye meg. 2.) A városi tanács átiratának 1-ső pontja alatt kifejezett azon kívánságot, hogy a város az egylet épületére és felszerelvényeire magát mint tulajdonos bekebeleztesse, a közgyűlés egyhangulag elvetette, csakis ahia egyezvény bele, hogy a várossal majdan kötendő szerződés a város által, az egylet tulajdon (épületére bekebelezethessék. 3.) A városi tanács által ajánlott módzatot, hogy t. i. a város minden évben csak a fennmaradt részjegyeknek megfelelő hat százalékot fizesse ki az egyletnek, a közgyűlés, a vár jól feltöltött érdeke szempontjából nem fogadta el, mert ez esetben, minthogy a város által fizetendő összeg évről-évre apad, a sorolás 2087-ben, tehát 210 év múlva érne csak véget, s ez idő alatt fizetne a város az egyletnek 74,485 frtot, míg ha a befektetett tőkének 6%-os kamattját, a 2238 frtot, a részjegyek teljes kisorolását, minden évben folyton adja, faktor e sorolás 27 év múlva bevégeződik, s mégis csak 61 ezer 426 frtot fizet a város az egyletnek. Az egylet által ajánlott módzat szerint tehát 183 évvel hamarabb jut a torna-vivoda épülete a város birtokába, s e mellett még 13,032 frtal is kevesebbet fizet az egyletnek, mint a városi tanács által javasolt módzat elfogadása esetében. 3.) Kimondotta a közgyűlés, hogy e tárgyban többé nem tanácskozik, s a most hozott határozattal semmi szín és feltétel alatt el nem áll, s semmi további jengedményeket nem tesz. 5.) Felhatározta a közgyűlés az igazgató választmányt, hogy mielőtt az 1877. évi számadások a választmány s a közgyűlés megbízottjai által meg- és felülvizsgálva lesznek, azokat a városi bizottsághoz azonnal beterjesztesse. 6.) Megállapította az 1878 évi költségvetést 990 frt bevéttel, s 1930 frt 57 kr kiadással. 7.) Kimondotta végül a közgyűlés a kamatot elővételére nézve, hogy a törvény által meghatározott időpontot, maga részéről is megtartja, s az így benmaradt összeget, az épület fenntartására rendelt tartaléktökhöz csatolja.

— **A kolozsvári jótékony** négyelet választmánya az ipartörténelmi kiállítás alkalmából Fialy Henrik egy. tanár urat is részeltette megítisztelő megemlékezésében és két gyönyörű porcelán vázával adott kifejezést köszönetének a tanár ur fáradtságaiért a kiállítás körül. Gr. Schweinitz Gyula urnak pedig — ugy halljuk — buzgó hölgyeink egy székét himeznek emlékül.

— **Műsor** a „Kolozsvári Dalkör” 1878. évi január 1-én rendezendő dalestélyéhez: 1. „Honfidal” (kardal) Lorenz Jánostól. 2. „Édes lánykám” (kardal) Huber Károlytól. 3. „Török borial” (kardal) Mendelsóhnól. 4. „Dalra magyar!” (kardal) Zimay Lászlótl. 5. „Magyar népdalok” (kardal) Oberti B. Jánostól. 6. „Al-mom te vagy!” (bariton magándal) Metzger Auréltól; éneklő Csirják Albert ur dalköri műköző tag. 7. „Fatinitza induló” Suppé hasonló című operettjéből férfikarra átirta Oberti B. János. Kezdele este 7 órakor. A rendező bizottság.

— **A kolozsvári országos** nemzeti színház műsora 1877. decz. hó 31-től 1878. jan. hó 8-ig. Hétfő, 31. „Peleskei notárius”, kedd, 1878. jan. 1. „Toldi Miklós”, szerda, 2. „Belizar” új betanulással, csütörtök, 3. „Samu bácsi”, péntek, 4. „Párisi élet”, szombat, 5. „A kancuskák házajában” először, vasárnap, 6. „Vereshaju”, hétfő, 7. hangverseny, Seydel Teréz k. a. hegedűművész- és Timanoff Veronika k. a. zongora-művész- vendégfelléptük. További előkészülete kitűzetnek: újak: „Mózs”, „Az attaché”; régiek: „Tékozló apa.”

— **Kis-Küküllőmegye** tisztújító közgyűlésén a választások következő eredményével folytak le: Alispán Szilágyi Lajos; főjegyző Andrassy István; tisztijegyző Fekete Sándor; számvévo Muzsán József; pénztárnok Kinyiz Mihály; aljegyzők: Kerekes Gábor, Fekete György; árvaszéki elnök: Moldován Basil; ülnökök: Pekri Gábor és Ujvárosi Gábor; jegyző Capucian József; szolgabírák: Derzi János, Fries Rezső, Bágya Ödön, Horváth Albert; segédek: Kovács Domokos, Engi Mózs, Thuroczy Kálmán, Felszegi Sándor; főorvos Felszegi János; alorvosok: Cseh István, Hajek Nándor és Bodrogi Márton. r. l.

— **Farkasok.** Seps-Szentgyörgyön karácsony első napjára virradóra Nagy István és Kiss Lajos városi polgárok udvarára három farkas ment be, melyek a lánczra kötött házhoz ebet megették. — Szerencsére egyéb kárt nem okoztak dacára annak, hogy ünnep második napjára virradóra ismételték a látogatást az ordások.

— **Az erdélyi** részek és Szilágymegye ujjon kiadandós az új közigazgatási felosztás szerint osztályozott helységnevtárára hirdet előfizetési felhívást Benedek Lajos, a helybeli iparkamara egyik hivatalnok. A mű 150 lapra fog terjedni s ára 1 frt 50 kr.

— **A keleti vasut** folytatásul államköltségen épülő brassó-lőmös-határszéll vasuton levő 944 méter hosszú alagut tárnája áttörtett. Az eredmény, mely szerint az irányított legelőg csak 8, a hosszát illetőleg pedig csak 12 centiméter eltérés mutatkozott az előszámításokhoz képest, annál nagyobb dicsőretre válik a tervek pontosságának és a kivitel körüli szabotosságának, mert az alagut kanyarban fekszik s azonfelül még emelkedési viszonya is 25: 1000.

— **A kutya** mint a halál hírnöke. Háromszék megye Angyalos községéből tudósítják a „Nemerét”, hogy ott egy 7 tagból álló család teljesen kihalt közlelebről s a család hűségese öre, egy házi eb, mindenki tagot leverten, szomorúan kísérté ki a temetőbe, hol az ujonnan hantolt sírtól erővel kellett a hű állatot haza kergetni. Azóta a temetkezések iránt rendkívül érzékeny a gazdátlan kutya. S mikor a haragok megkondulnak, az eb már ordítva szalad a halottas házhoz s erővel hozzáfogódik a gyászkiésérthez. A temetőből hazajövet rendszeren valamelyik ház udvarára szalad be s miután párszor már megtörtént, hogy azon családból halt ki valaki, hová a kutya temetés után elmenekült: most azon hir terjedt el a faluban, hogy a kutya megérzi a közeledő halált s ezért kötéllel kötötték meg, hogy több temetésen ne vehessen részt. De hiába, a kutya az első haragszólló ordint kezdett, s elragta a kötelet s még elég jókor érkezett a temetőbe, hogy jelen lehessen a behatolásnál, honnan épen oly családhoz szaladt vissza, hol másnapra egy kis fiu meghalt toroklőbban. A kisse hihetetlen esemény, mint mondják, egészen felzavarta a falu lakosságát.

— **Halálozás.** Az öreg Kamonn, kinek Budapestén hatvani utcai kávéháza országos hírnek örvendett, meghalt. Az öreg ur részt vett a fővárosi pincesz-egyesület gyűlésén, melynek elnöke volt, és onnét hazatérteben, épen midőn a ferencziek bazárján ment volna át 6 és 7 óra közt gutaütés érte; úgy kellett hazaszállítani. Haláláról bizonyára sajnálattal fognak értesülni sokan az országban, kik tanuló korukban egy jó órát töltöttek az öreg ur vendégszerető helyiségében. Béke poraira. l

— **A vadászok** országsszerte vigidót ülnek a nyulak rovására, melyek százával esnek el amazzok vigságának áldozatul. Hozzájárul az, hogy az idén nyulban oly bőség van, mint már évek óta nem volt. De nem csak nyulban, hanem fázánban is ejt a puska kárt. Hunyady Imre gr. úrnéni s tarnoczi uradalmaiban decz. 17—20-káig tartott a fázánvadászat s első nap decz. 17-én a Szarkales nevű pagonyban lövett: 90 nyul, 266 fáz-

czán; decz. 18. a jattoi pagonyban 15 nyul, 193 fázán; decz. 19-én a keszi erdőben 6 nyul, 706 fázán; decz. 20-án a felső erdőben 87 nyul, 387 fázán és közbe 7 fogoly. Lövött összesen 196 db nyul, és 1552 fázán. Mindössze 4 nap alatt 1767 db hasznos vad. — Blaskovics Miklós kengyeli birtokán (Szolnok átellenében, a Tisza balpartján) decz. 21 és 22-én tartott vadászatok alkalmával lövett 760 drb nyul és 4 róka. A vadászterület azon részén, mely rosszul tilalmazott határok által szegélyezetik, első napon csak 170 nyul esett; ellenben másnap egy bajtásban J. A. 62 nyulat, egy másik 56 drbot lött. — Gr. Bis-singen Ernőnél Temes-Butyin decz. 10-én egy nap 6 puskás 95 db nyulat és 3 rókát lött. — Gr. Erdődy Ferencz galgóczi és pöstényi uradalmaiban az idén decz 18-ig már 2345 db nyulat, 691 fázánt és 709 db foglyot löttek. — A nagy kanizsai vadásztársulat legutóbbi vadászatában, úgy hallja a „Vadász és V. Lap”. mintegy 60 — 70 db nyulat löttek.

— **Megjelent könyvek.** Jókai Mór, történelmi regénytárból „a névtelen vár” 8-ik és 9-ik füzet. E kötetűs füzet ára 1 frt. Dr. Neumann Armin székes-fehérvári ügyvédtől „a kereskedelmi törvény magyarázata” Az első füzet ára 1 frt 60 kr.

— **A tudomány** legújabb vívmánya. Henri de Parville, a Journal des Débats természetudományi dolgozótára a következőkről értesít: A tudományos akadémia épen most egy fölötté fontos hirt kapott; egy Dumas urtól Genfből intézett távirata szerint ugyanis Raoul Pictet urnak sikerült az élelyt 320 atmoszára nyomása és 140 fokkal a fagyponat alatt folyékonyvá tenni. Ugyanakkor Caillat ur bejelentette, hogy e kísérlet neki nem csupán az élelynyel, hanem a szénnyel is sikerült. E szerint most már csak két gáznem van, mely folyóvá nem tehető: a kőeny és légeny.

— **A szini congressus** kértére a belügyi miniszter üdvös körrendeletet bocsátott ki. A szabályrendeletek értelmében ugyanis szini előadások csak kormány-engedély alapján tartathatnak; mivel pedig a tapasztalás mutatja, hogy e szabályrendeleteket a helyi hatóságok nem mindenütt tartják meg, a miniszter körrendeletileg hívta fel valamennyi törvényhatóságot, hogy szigoruan utasítsa a helyi hatóságokat, miszerint szini előadások tartása szabályszerű kormány-engedély előleges felmutatása nélkül senkinek meg ne engedessék.

— **Borzasztó szerencsétlenség** történt karácsony estéjén a potsdami pályaudvaron Berlinben. A drezdai vonat egyik táviró hivatalnok éppen a mellette levő potsdami vasut sinein akar keresztüll haladni, hogy így a legrövidebb uton juthasson a Flottwell-uton fekvő lakására. Az ablaknál megpillantja fiatal feleségét és gyermekeit, kik vigan integetnek az atyus felé, ez szintén közösökökat hány feléjük és nem veszi észre, hogy az 1 órai vonat éppen a pályaudvarba robot. S ekkor az a borzasztó eset következik be, hogy a férjét neje és gyermekei szemelátára ragadja meg a vonat és darabokra morzsolja. A vonaton nem is vettek észre semmit csak a mozdonyon csüngött egy drezdai vasuti hivatalnok sipkája; az asszony pedig a magasból látva a férj és apa összezuozott testét, a mint vörövel pirosa festi a havat. A szerencsétlen azonnal meghalt.

— **Pipitz József** volt bank-kormányzó özvegyének az osztrák nemzeti bank közgyűlése 20,000 frt tisztelet-ajándékot szavazott meg.

— **Alfonz király házassága.** Montpensier hercege Mercedes lányának, a spanyol király arájának, 25 milliónyi horománt ad, ebbe nincsen befoglalva a gyémánt s gyöngyöksezer. „Madridban már nagy előkészületek vannak folyamaltban a házasságra. A pápa külön képviselőt küld, ki a jövendőbeli spanyol királynőnek szentelt gyűrűt és gyémántos rózsát visz ajándékba. A párisi grófnő nőttestvérének szintén gazdag gyémánt ékszer küldött e családi ünnep alkalmából.

— **Egy holland hajó tűnt el.** Rotterdamból jelentik: A három millió forintra biztosított rakományal, 50 indasapattbeli katonával, kik kiszolgált katonaságukból Európába voltak visszatérendő s vagy 200 utazóval, mind indították shivatalnokok családjai, kik közt 79 asszony s 35 gyermek volt, Bataviából elindult „Friesland” gőzös nyomtalanul eltűnt. deczember 4-én a hajó elhagyta Gibraltárt s legkésőbb decz. 10. vagy 11-én kellett volna Holderbe érni. A f. hó 8-áról 9-ére áthajló éljen a biscayai öbölben, a számtalan hajó sirjában, borzasztó orkán dühöngött, melynek áldozatul esett valószínűleg a „Friesland” Decz. 23-án érkezett Rotterdamba Londonból egy távirat, mely szerint a „Thessalia” angol hajó a viharban egy hajó roncsolt darabjait s tömérdek kávébált látott a tengeren. Mivel az utóbbiak csomagolásának leírása összevág, nem lehet kétkedni, hogy a hajó mindenestül elsüllyedt. Mult évben a „Krusen” hajó szintily szerencsétlenül járt.

KÖZGAZDASÁG.

Értesítés a keleti marhavész állásáról.

Folyó évi deczember hó 16-tól mai napig terjedő hivatalos jelentések szerint, a keleti marhavész: Magyarországon: Háromszék megye Uzon községében; Brassó megye Brassó városában, Hótvény, Keresztényfalva és Rozsnyó községekben;

végre Fogarasmegye O-sinka, Szunyogszék községeiben uralg.

Fentitett időtartam alatt marhavészben elhullott Fogarasmegyeben Felső-Veniczén és Szunyogszéken egy-egy, összesen 2 drb.

A többi, marhavésszel fertőzött községekben a fentitett idő alatt új betegülési eset nem fordult elő.

A vész kiűtésétől mai napig összes marhaveszteség 324 drb.

Megszűnt a marhavész: Háromszék megye S.-Szt.-György városában.

Torontál megyében az utolsó elhullási esettől 21 nap alatt új betegülés elő nem fordulván, a keleti marhavész e megye területén megszűntnek nyilvánítottat.

Horvát-Szlavonország és a katonai határ-örvidék területe vészmentes.

Galiciában: a hussiatyni vesztégeldőben, a borsozowi kerületben a skalai vesztégeldőben, a kamionkai krület Czanyss és a zkalati kerület Zadni-Esrowce községében;

Bukovinában: az itzkányi és czernowitzi kerületben, az itzkányi és novosielitzi vesztégeldőben;

Csehországban: a raudnitzi kerület Radhorst, Theresienstadt és Budia községeiben, és a docani majorságban; továbbá a leitmeritzi kerület Deutsch-Kopist és Leitmeritz községeiben; végül Alsó-Ausztriában: a hernalsi kerületben Hernalis községében uralg.

Kelt Budapestén, 1877. évi deczember hó 25-ikén.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumtól.

A „KELET” magán-táviratai.

Feladott Budapestén decz. 31. 11 ó. 55 p. d. e. Érkezett Kolozsvárra decz. 31. 12 ó. 20 p. d. e.

Derby felszólítja Oroszországot a békekötésre, hivatkozva a czár ígéreteire.

A czár, hírlík, a török követet kész elfogadni.

Abéke feltétele az ázsiai részen határigazítás, a Dardanellák megnyitása, Bulgáriára nézve a conferentia reformjainak létesítése, Románia függetlensége. Szerbiáról és Montenegróról későbbi alku.

Monarchiánk a porta egyik korábbi felhívását alap elégtelensége miatt visszautasítja, kijelentve, hogy kész a békénél közreműködni. Klapka jelentése szerint a jegyzők hangja a portára jó hatást tesz.

Beaconsfield követel a parlamentől nyolczvan milliót; a hatalmaknak kijelenté, hogy keleten Anglia érdekeinek védelmére posztókat foglal el. Hallszik, hogy legelőbb Gallipolit megszállja, Londonban két ellentétes népgyűlés tartott, veszekedés volt, a háboru-párt tulsulyban van. Tisza Kálmán Berlinben több német képviselőt meglátogatott; másodikán jó haza, harmadikán új-évi üdvözlétet teszi a párt, Gr. Péchy Manó beszél, Gorove beteg.

A hírlapbéllyeg visszaállításáról szó sincs.

Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetéről deczember 29-ről.

		Ára 100 kg.	
		tól	ig
Gabona	F a j	frt/kr	frt/kr
Buza	bánsági	10 65	—
	tiszavidéki	11 —	—
	pestvidéki	10 85	—
	fehérmegyei bácskai	10 90	—
Rozs	magyar	7 40	7 70
Árpa	takarmány	7 30	7 50
	malata	8 —	10 —
Zab	magyar	6 40	6 55
Tengeri	bánsági	6 90	7 —
	másnemű	—	—
Repce	káposzta	—	—
	bánsági	6 75	7 —
Köles	magyar	11 05	7 —
	búza	—	—
	roz	—	—
	teng.	—	—
Sókvány (Uszace)	roz	7 30	7 35
	repce	—	—
(ny.) zesz	100 liter százalékként	82 1/2	83 1/2

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Békésy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Könyvtár - Biblioteca pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.